

УНИВЕРЗИТЕТ „ГОЦЕ ДЕЛЧЕВ“ – ШТИП
ФАКУЛТЕТ ЗА ОБРАЗОВНИ НАУКИ

ГОДИШЕН ЗБОРНИК
ANNUAL MISCELLANEOUS
COLLECTION
2016/2017

ГОДИНА 7

VOLUME VII

GOCE DELCEV UNIVERSITY – STIP
FACULTY OF EDUCATIONAL SCIENCE

**ГОДИШЕН ЗБОРНИК
ФАКУЛТЕТ ЗА ОБРАЗОВНИ НАУКИ
YEARBOOK
FACULTY OF EDUCATIONAL SCIENCE**

За издавачот/ For publisher
Проф.д-р Соња Петровска

Издавачки совет

проф. д-р Блажо Боев
проф. д-р Лилјана Колева-Гудева
проф. д-р Кирил Барбареев
проф. д-р Дејан Мираковски
проф. д-р Соња Петровска

Editorial board

Prof. Blazo Boev, Ph. D.
Prof. Liljana Koleva Gudeva, Ph. D.
Prof. Kiril Barbareev, PhD
Prof. Dejan Mirakovski, PhD
Prof. Sonja Petrovska, PhD

Редакциски одбор

проф. д-р Снежана Мирасчиева
проф. д-р Снежана Јованова Митковска
проф. д-р Емилија Петрова Горгева
проф. д-р Стеван Алексоски
проф. д-р Блаже Китанов
проф. д-р Никола Смилков
проф. д-р Виолета Николовска
доц.д-р Трајче Стојанов
доц. д-р Деспина Сивевска
доц. д-р - Ирена Китанова
доц. д-р Даниела Коцева

Editorial staff

Prof. Snezana Mirascieva, PhD
Prof. Snezana Jovanova Mitkovska, PhD
Prof.Emilija Petrova Gorgeva, PhD
Prof. Stevan Aleksoski, PhD
Prof. Blaze Kitanov, PhD
Prof. Nikola Smilkov, PhD
Prof. Violeta Nikolovska, PhD
Docent Trajce Stojanov, PhD
Docent Despina Sivevska, PhD
Docent Irena Kitanova, PhD
Docent Daniela Koceva, PhD

Главен и одговорен уредник /
проф. д-р Снежана Ставрева
Веселиновска

Managing editor

Prof Snezana Stavreva
Veselinovska, Ph.D

Технички уредник

доц. д-р - Верица Јосимовска

Editor in chief

Docent Verica Josimovska, Ph.D.

Јазично уредување

Даница Гавриловска-Атанасовска
(македонски јазик)
Снежана Кирова
(англиски јазик)

Language editor

Danica Gavrilovska-Atanasovska
(Macedonian)
Snezana Kirova
(English)

Техничко уредување

Славе Димитров

Technical editor

Slave Dimitrov

ISSN 1409-9187

Редакција и администрација
Универзитет „Гоце Делчев“-Штип
Филолошки факултет
ул. „Крсте Мисирков“ 10-А
п. фах 201, 2000 Штип
Р. Македонија

Address of the editorial office
Goce Delcev University – Štip
Faculty of philology
Krstе Misirkov 10-A
PO box 201, 2000 Štip,
R. of Macedonia

СОДРЖИНА CONTENTS

Даниела КОЦЕВА СОВРЕМЕНОТО СЕМЕЈСТВОТО И НЕГОВАТА СОЦИЈАЛИЗИРАЧКА ФУНКЦИЈА	5
Снежана МИРАСЧИЕВА ИНТЕРАКЦИЈАТА ВО НАСТАВАТА – ОД ОБЕЛЕЖЈЕ ДО МОДЕЛ	19
Верица ЈОСИМОВСКА ЕВЛИЈА ЧЕЛЕБИ ВО ПОСЕТА НА ШТИП ПРЕД НЕКОЛКУ ВЕКОВИ И НЕГОВИТЕ ВПЕЧАТОЦИ ОСТАВЕНИ ВО РАКОПИС ОД 1662 ГОД.	37
Оливер ЦАЦКОВ РЕВОЛУЦИОНЕРНОТО ДЕЛО НА ВАНЧО ПРЌЕ	49
Биљана ИВАНОВА, Снежана КИРОВА, Драгана КУЗМАНОВСКА ПРОФЕСИЈАТА УЧИТЕЛ – ДОБАР ИЗБОР ИЛИ НЕ	55
Снежана СТАВРЕВА ВЕСЕЛИНОВСКА БИОЕТИКАТА И ЕКОЛОШКАТА ЕТИКА КАКО НОВА ВОДЕЧКА ЕТИЧКА ДИСЦИПЛИНА	61
Емилија ПЕТРОВА ЃОРЃЕВА, Ирена КИТАНОВА ПРЕВЕНЦИСКИ ПРИСТАПИ НА АСОЦИЈАЛНО ОДНЕСУВАЊЕ	79

ПРОФЕСИЈАТА УЧИТЕЛ – ДОБАР ИЗБОР ИЛИ НЕ
Биљана Иванова¹, Снежана Кирова², Драгана Кузмановска³

^{1,2,3} **Филолошки факултет, Универзитет „Гоце Делчев“, Штип**
biljana.ivanova@ugd.edu.mk, snezana.kirova@ugd.edu.mk,
dragana.kuzmanovska@ugd.edu.mk

Апстракт

Наставните насоки на факултетите се едни од најважните нишки на едно општество кое се стреми да има постојан и квалитетен образовен систем. Целта на овој труд е да се одредат процесите и селективните однесувања на идните наставници кои се дел од наставните насоки по англиски јазик и книжевност и германски јазик и книжевност при Филолошкиот факултет, УГД – Штип, чиито резултати дадоа пример како љубовта кон професијата е најважниот фактор во однесувањето на еден иден наставник.

Клучни зборови: *програми за образование на наставници, ставови на студентите, идни наставници, компетенции.*

TEACHING PROFESSION – A GOOD CHOICE OR NOT?
Biljana Ivanova¹, Snezana Kirova², Dragana Kuzmanovska³

^{1,2,3} **Faculty of Philology, Goce Delcev University, Stip, Macedonia**
biljana.ivanova@ugd.edu.mk, snezana.kirova@ugd.edu.mk,
dragana.kuzmanovska@ugd.edu.mk

Abstract

University curricula for the teaching profession are some of the most important strands of a society that strives to have a consistent, quality educational system. The purpose of this paper is to determine the processes and selective behaviors of pre-service teachers who are part of the teaching majors in English language and literature and German language and literature at the Faculty of Philology, UGD – Stip. The research results gave an example that shows how the love for the profession is the most important factor in the behavior of a future teacher

Key words: *Teacher education curricula, students' attitudes, pre-service teachers, competences.*

1. Вовед

Корените на образованието се горчливи, но затоа плодовите се слатки, а токму затоа тие кои знаат прават, а тие кои разбираат подучуваат (Аристотел). Да се биде квалитетен наставник е еднакво на квалитетно општество. Во Република Македонија, покрај педагошките факултети, на голем број факултети се отворени наставни насоки со цел да се зголеми бројот на наставници за одредено поле со програми акредитирани од страна на МОН. Студентите се определуваат за наставната насока во трета година и одат на методичка пракса во основните и во средните училишта со цел да стекнат искуство посетувајќи ја наставата по предметот кој го студираат, а во последниот семестар тие држат часови. Факторите кои генерално ги одредуваат наставниците за време на нивната претходна подготовка и нивниот однос кон својата професија влијаат врз професионалниот успех, професионалните очекувања и сатисфакции. За да се случи тоа е потребно да се вклучат трите елементи на ставот, когнитивните, афективните и елементите во однос на однесувањето (Freedman и Carlsmith, 1989; Kağıtçıbaşı, 1985). Бидејќи е невозможно да се одредат ставовите кон еден предмет или настан, ставовите кои студентите се очекува да ги стекнат добиваат своја форма додека тие се стекнуваат со знаење и искуство за нивната идна професија. Во рамките на овој труд се обидуваме да ги дознаеме ставовите на студентите – идни наставници за нивната наставничка професија, сакајќи да ги одредиме следниве цели:

1. Да се одредат ставовите на студентите кон наставничката професија;
2. Да се објаснат факторите кои можеби имаат влијание врз однесувањето на студентите – идни наставници кон наставничката професија.

2. Претходни истражувања

Вклучувајќи ги сите видови на елементи на однесувањето, ставовите на поединците кон надворешниот свет се разликуваат врз основа на нивните чувства (Freedman, Sears, and Carlsmith, 1993; Sherif and Sherif, 1996). Развојот на ставовите се заснова врз минатото искуство на поединецот и дава информации за неговото однесување во иднина (Kağıtçıbaşı, 1985). Имајќи ги овие работи предвид би можело да се претпостави дека позитивните ставови на учесниците-студенти имаат значаен ефект не само врз нивниот успех, туку и врз нивните кариери како наставници. Ако ставовите им се негативни, тогаш и нивните кариери би биле неуспешни. Меѓутоа, во истражувањето на Terzi и Tezci (2007), при споредувањето на резултатите на студентите-идни наставници се заклучило дека разликата во оценувањето немала никаков ефект врз ставовите на студентите кон професијата наставник.

3. Методи и материјали

За да дојдеме до тоа каков е ставот на студентите решивме да земеме целна група од 40 студенти, по 20 од катедрите по англиски јазик и книжевност и германски јазик и книжевност при Филолошкиот факултет, УГД - Штип. Студентите се четврта година и веќе имаат искуство со посета на часови во средните и во основните училишта во градот, а и длабоко се навлезени во теорискиот дел, односно методиката на наставата по англиски и германски јазик и книжевност. На истите им беше даден прашалник составен од петнаесет прашања на кои студентите одговараа по методот на Ликертовата скала, каде што студентите одговараа на прашањата врз основа на пет ставови и тоа: потполно се согласувам, се согласувам, неутрално, односно ниту се согласувам ниту не се согласувам, не се согласувам и потполно не се согласувам. На секое прашање студентите даваа одговори кои потоа процентуално се пресметуваа.

4. Резултати и дискусија

	ПС	С	Н	НС	ПНС
1. Идејата да се биде учител ме привлекува	72,5%	17,5%	10%	/	/
2. Мислам дека професијата учител е соодветна професија за мене	45%	50%	5%	/	/
3. Задоволен /на сум што ја одбрав наставната насока	45%	42,5%	12,5%	/	/
4. Мислам дека ќе можам да ги надминам тешкотиите кои ќе ги имам во оваа професија	42,5%	45%	12,5%	/	/
5. Би сакал/а да работам како учител дури и под тешки услови	40%	32,5%	25%	2,5%	/
6. Идејата од подучувањето ме исполнува	55%	45%	/	/	/
7. Мислам дека ќе имам многу што да правам кога ќе станам учител	42,5%	40%	15%	2,5%	/
8. Работните услови на професијата учител ме привлекуваат	37,5%	37,5%	20%	/	/
9. Мислам дека ќе бидам квалификуван учител	40%	37,5%	22,5%	/	/
10. Верувам дека професијата учител ќе ми донесе престиж во општеството	30%	30%	32,5%	5%	2,5%
11. Доброволно одлучив да студирам за да бидам учител	52,5%	37,5%	10%	/	/
12. Мислам дека е доблесно да ги водиш животите на луѓето работејќи како учител	57,5%	27,5%	15%	/	/
13. Верувам дека ќе бидам ценет/а од општеството кога ќе станам учител	20%	52,5%	22,5%	2,5%	2,5%
14. Трајната природа на професијата учител ме прави да се чувствувам сигурен/на	30%	25%	42,5%	/	2,5%
15. Верувам дека имам посебен талент за учител	32,5%	45%	22,5%	/	/
Вкупно					

Пол – машки/женски

Година на студирање

Германски јазик и книжевност / Англиски јазик и книжевност

ПС – потполно се согласувам

С - се согласувам

Н - неутрално

НС – не се согласувам

ПНС – потполно не се согласувам

Генерално, студентите даваа позитивни одговори во однос на прашањата што значи дека во најголем дел од одговорите највисок процент имаа ставовите потполно се согласувам и се согласувам. Највисок процент за *потполно се согласувам*, односно 72%, доби прашањето број еден, а најмалку одговори за овој став доби прашањето под број тринаесет, односно 20%. За ставот *се согласувам* највисок процент има кај прашањето под број тринаесет или 52,5 проценти, а најмал процент прашањето под број еден. За ставот *неутрално*, односно ниту се согласувам ниту не се согласувам, највисок процент доби прашањето четиринаесет, а најмал прашањата еден и единаесет. За ставот *не се согласувам* најголем процент на одговор доби прашањето под реден број десет, а петтото, седмото и тринаесеттото прашање добија одговор од 2,5 %. За овој став немаше одговори под другите прашања. За ставот *потполно не се согласувам* единствено одговори од 2,5 % добија прашањата десет, тринаесет и четиринаесет. Ист број на проценти за ставовите потполно се согласувам и се согласувам добија прашањата под број осум и десет, и тоа под осум по 37,5%, а под број десет по 30%. Единствено прашањето под број шест доби одговори само кај потполно се согласувам - 55%, и се согласувам - 45%. Позитивните ставови на студентите даваат надеж дека сепак тие се привлечени, задоволни и исполнети од она што го студираат. Единствено, најверојатно поради општеството кое ни е во развој, тие не веруваат дека ќе бидат ценети поради професијата која ја студираат, а се поттикнати од големиот број на примери што постојат околу нас. Исто така, неутрални се во однос на тоа дали поради трајноста на својата професија тие се чувствуваат сигурни и не се согласуваат дека ќе добијат некаков престиж од својата професија.

5. Заклучок

Гледајќи ги одговорите кои ги дадоа студентите може да заклучиме дека тие сè уште имаат надеж и сметаат дека професијата наставник е добар избор, избор што ќе ги поттикне да творат и пренесуваат знаење, а со тоа да стекнуваат искуство и да постигнуваат успех. И за крај, професијата учител е нешто највозвишено и највисоко на светот (Д. Михајловски).

Користена литература

- [1.] Freedman, J.L., Sears, D.O., and Carlsmith, J.M., (1989). *Social Psychology*. (trans. by. A. Dönmez), İstanbul: Ara Yay.
- [2.] Sherif, M. ve Sherif, C.W., (1996). *Introduction to Social Psychology II* (trans. by M. Atakay and A. Yılmaz), İstanbul: Sosyal Yayınları
- [3.] Terzi, A.R. and Tezci, E., (2007). *Attitudes towards Teaching Profession of the Students of Necatibey Faculty of Education*. Eğitim Yönetimi, 13(52), 593614.
- [4.] Fakulteti.mk,
- [5.] „Да бидеш учител е нешто највисоко и највозвишено на светот“ http://www.fakulteti.mk/news/17-01-05/intervju_so_prof_dragi_mihajlovski_da_bidesh_uchitel_e_neshto_najvisoko_i_najvozvisheno_na_svetot.aspx
- [6.] The Guardian, *Five top reasons people become teachers – and why they quit*, <https://www.theguardian.com/teacher-network/2015/jan/27/five-top-reasons-teachers-join-and-quit>

